

KONTROL MOZIOA

Txanpon Enea baserriko ondareari dagokion trataera dela-eta

Amaia Almirall Lopez de Luzuriaga EH BILDU udal taldeko zinegotziak, Udaltzaren Organo Araudiko 98. artikulua oinarri, mozio hau aurkezten du, Udaltzaren azter dadin. Mozioa 2016ko apirilaren 18an Lurraldearen Garapen eta Planifikazio Batzordean aztertutako interpelazioaren ondorioa da.

JUSTIFIKAZIOA

Otsailaren 5ean, lehen ekimenean agertu genuen moduan, XIX. mende hasieran zazpichun bat baserri omen ziren Donostian, baina hiriaren hazkundera dela eta, gehienak desagertu dira. Batzuetan toponimo moduan gorde dira, inguruko kale, plaza edo dena delako bati izena emanez, baina gutxitan izan dugu aukera bestelako elementuak jaso, gorde eta gure oinordekoei legatzeko.

Txanpon Enea baserria (San Roke k. 57) tamalez baserri desagertuen zerrendara pasatzeko zorian dago, Donostiatik urrun bizi diren jabeek aspaldi saldu baitzuten, bertan etxeak eraikitzeke. Baserri honen aztarnak nolabait jasoak gera daitezzen, batetik, bizilagunek inguruko kale berriari bere izena emateko proposamena egin zuten, talde honek bere egin zuen eta horretarako sortu zen batzordean onarpena eman zaio (oraindik izen definitiboa definitzeke: Txanpuene, Txanpoene, Txanponene, Txanpon Enea...). Eta, bestetik, otsailean egindako ekimenean, ideia eta proposamenak eman genituen baserrian oraindik ongi kontserbatuak dauden elementu batzuen inguruan. Izan ere, elementu horiek Udal Gobernuak ezagutzen zituen, eta ea nola ziurtatuko zuen hori guztia etxebizitzak egiteko proiektuan bertan integratuko zela, kontserbaziorako interbentzioa jatorrizko ingurunean izan dadin. Udal Gobernuari galdetu nahi izan genion ea zer zuen pentsatua desagertuko den baserriaren arrastoak gure ondorengoentzat bermatuak gera daitezzen.

Egun, Txanpon Enea baserria katalogatua ez dagoenez, birrintzea posible izango da, eta, esan bezala, aspaldi eginiko akordio baten amaieraren aurrean izango gara aurki. Hala ere, Txanpon Enea baserriak elementu bereziak ditu, ondarearen ikuspuntutik gorde eta balioan jarri beharko lirakeenak. Bertako maizterrak horien berri jaso du, belaunaldi askoren oinordeko. Elementu garrantzitsuenak hauek lirake:

- “La Nueva Barceloneta / 1773” idatzia duen harrizko ateburua
- Teilatuan dagoen gurutzea
- Ia erabat estalia egon arren, oraindik ongi kontserbatua dagoen iturri zaharra.

Otsailean jasotako informazioaren arabera Udal Gobernuak guzti horren berri bazuela adierazi zuen, eta adostasuna eta konpromisoa agertu zituen elementuok zaindu, gorde eta egoki jasotzeko, etorkizuneko donostiarrek ere ezagutu eta goza ditzaten.

Otsailetik hona, aldiz, lan horiek ezagutu ordez, informazio kontraesankor eta kezkarriak ailegatu ziren: hala nola baserria berehala botatzeko zantzuak, hasierako hirigintza-egitasmoa aldatzeko asmoa, eta horiekin batera, iturriaren beraren existentzia bera zalantzan jartzea. Zalantza hau kezka bihurtu zen, Txanpon Enea baserria botatzeko egitasmoan ikusi genuenean gurutzeta eta ateburua gordetzeko neurriak espresuki jasoak zeudela, baina... ez besterik. Ondorioz, berriro ere Udal Gobernuari galdetu genion asmo, egitasmo eta gabezi hauen guztien inguruan.

Udal Gobernuak egitasmoan izango diren aldaketen berri eman zigun, eta irisgarritasunarekin lotuta direnak. Halaber, gordeko diren elementuak hiru direla argitu zuen: aipatu diren biak (gurutzeta eta ateburua), eta Arbaitz-enea jauregikoa zen garbitokia. Argipen horrekin batera berriz ere iturri zaharraren izate bera zalantzan jarri, eta, ezer ez dagoelakoan, lurrez estaltzeko asmoa ere aipatu zuen.

Zalantza hau ulertezina dela aurreratu genuen: une honetan iturria estalia dago eta bertan diren harri batzuk besterik ez dago ikusterik, baina, katalogatua egon den elementuaz ari bagara; existitu dela ezin da ukatu. Iturri honek inguruko baserriei ura ematen zien, gordeko den Arbaitz-enea jauregiko garbitokiari oraindik ere, eta 1608koak diren etxe txokoetara ailegatzen da. Balore sinboliko handiko iturri zaharraz ari gara: inguruari ura emateaz gain, Parte Zaharreko ur emailea baitzen, garaian harresien barruan zegoen Donostiari, alegia. Iturri funtzionala zen, ez hiria atontzen duenetakoa.

Egitasmo urbanistikoa aurrera eraman nahi duten pribatuek beren borondate ona agertu dute, beren kabuz espresuki azaldu dutenean gurutzeta eta ateburua egoki jaso eta gordetzeko asmoa. Pentsatzekoa da asmo eta borondate berak izango dituztela iturri hau kontserbatzeko, Udalak horren garrantzia azaltzen badie. Horretarako, erraztasunak ematea egokia izateaz gain, posible ere bada: badira donostiarrak auzolanean aritzeko prestutasuna agertu dutenak, eta, Udalaren aldetik, makineria eta bestelako laguntza Brigaden bidez pertsona horien eskura jar daiteke edo Brigadak berak izan daitezke lurra beharrezko lanetan lagun dezaketenak. Helburua argia eta konpartitua izatea da ezinbesteko bakarra.

Donostian elementu gutxi ditugu 1813ko triskantza gainditu zutenak, hauek guztiak dira horietakoak. Berezko balorea edo/eta balore sinbolikoa duten elementuez ari gara, adituek ohartu duten moduan, eta, ondorioz, kontserbatzea eta balioan jartzea ezinbestekotzat jo behar dugu, Donostiako historiaren parte direlako. Herria jakitun, Amarako eta Aieteko bizilagunek eskaera hau espresuki egin dute, beraiekin une desberdinetan egin diren prozesu parta hartzaileetan eta, noski, erantzun positiboaren zain daude.

Horiek horrela, hauxe da gure **MOZIOA**:

EH Bildu talde politikoa
Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 20003 Donostia

- Tel. 943481027 - eh_bildu@donostia.eus

.- Udalbatzak hertsiki eskatzen dio Udal Gobernuari, jabego pribatuarekin ados jarri ondoren, Txanpon Enea baserriko lurretan dagoen iturria estaltzen duen materiala kentzeko lanak eska ditzala (auzolanean, brigaden lana edo/eta laguntza edo bestelakoen bidez), eta elementu hori ere ingurune horretan egokitzat hartzen den lekura eramatea aurreikus dezala.

Donostian, 2016ko apirilaren 22an

Amaia Almirall Lopez de Luzuriaga
EH Bildu udal taldeko zinegotzia